

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1858 de Mitropolit Andrei Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8
Sibiu

Abonamente:
Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe
se adresează Redacției Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori neîncercate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un gir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Poziția dlui Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie

V

Definiția Religiei (2)

b) Din articolul precedent am văzut că între condițiile necesare pentru existența religiei, pe lângă credință, intră și convingerea despre capacitatea realităților din urmă de-a revendica pe om, adică o anumită însușire care le ridică din indiferență sau automatism, ceea ce înseamnă și o anumită capacitate de-a se comporta față de om dela caz la caz, după cum se comportă și omul față de ele. Prin urmare, fără să avem pretenția de-a găsi pe toate treptele omenirii conștiința clară a caracterului de persoană aplicat realităților ultime, în fond aceste realități sunt concepute de orice suflet religios ca având anumite trăsături personale. Dacă realitatea ultimă nu e concepută așa, credința nu are nici o putere de-a face pe om să adere totalitar. Credința nu e credință propriu zis și nu poate constitui religie decât cu această condiție. Credința și caracterul personal al realității ultime țin la un loc.

Opinia aceasta părea într-o vreme, când începuseră primele scrutări ale vieții religioase a popoarelor primitive, că este desmintită de caracterul totemist, tabuist sau fetișist al religiozității acelor popoare.

Se constatare la toate popoarele primitive o teamă respectuoasă de o putere tainică ce emană din anumite lucruri, pe care etnologia mai nouă a numit-o cu un cuvânt polinezian *Mana*. „Toate obiectele lumii însuflețite sau neînsuflețite pot avea această Mana, dar numai anumii oameni, animale și lucruri o posedă; altele nu. Influența Manei aduce moarte, vindecare sau viață, revelează lucruri viitoare sau ascunse. De aceea Mana e legată cu practicile vrăjitoarești și cu ideea de tabu”. „Lucrurile înzestrate cu Mana se numesc cu un cuvânt portughez, *fetiși*”. De obiceiul diferitele triburi se considera ca stând în legătură cu un anumit animal, din care decurge o anumită putere, și care la indienii americani e numit totem. (Dr. Alfred Ieremias, *Allgemeine Religions-Geschichte*, 1924, p. 14, 17).

Astfel în veacul trecut, admitându-se că religia primitivilor se reduce la această credință într-o substanță tainică și puternică răspândită în lucruri, se trăgea concluzia că există religie și fără convingerea în ființe divine de caracter personal, ba întrucât se socotea că acești primitivi reprezintă prima treaptă de evoluție a omenirii, felul acesta de religiozitate fără zei era considerat ca înfățișând chiar începutul religiei și prin urmare oarecum ființa ei.

Dar „etnologia mai nouă a stabilit faptul că la toate popoarele primitive se găsește ideea unei ființe supreme care locuiește în cer. Andrew Lang a întemeiat pe acest fapt teoria sa despre o religie teistă preanimistă a popoarelor naturale. Iar W. Schmidt dovedește în cartea sa despre originea ideii de Dumnezeu — *Ursprung der Gottesidee* — că la începutul dezvoltării eului omenesc stă un monoteism real, de o structură atât de simplă, încât nu apare necesar să se admită o evoluție anterioară de „forme inferioare”. Sigur e că acest Dumnezeu al cerului nu e întemeiat în animism și nu stă în conexiune nici cu spiritele naturii, nici cu „spiritele” celor morți”. (A. Ieremias, op. c. 18—19).

Intr-un mod asemănător se exprimă H. Pinard de la Boulaye în monumentală sa operă asupra teoriilor și metodelor privitoare la istoria religiilor: *L'étude comparée des religions* (Paris, 1929, 2 vol.). El arată cum Andrew Lang, (1844—1912), mai înainte aderent al lui Ed. Tylor care susținea animismul ca religie primordială, a fost clătinat în convingerile lui de studiul serios al vieții religioase la popoarele cele mai disprețuite, găsind la ele noțiuni religioase și morale din cele mai pure. La Andamanesii

din Asia meridională, la Fidjienii din Polinezia, la Zu-lușii, Saoșii din Africa centrală, la Indienii din America de Nord a aflat credința în „Ființe supreme” cari sunt totodată legistatorii ordinii moralei și autorii lumii. („Andrew Lang se mit à l'étude et découvre bientôt des notions religieuses et morales aussi pures chez des nations aussi méprisées... Les „Êtres suprêmes”, de ces tribus sont à la fois législateurs de l'ordre moral et auteurs du monde”. Op. c. vol. I, pg. 392). Toate tezele, cari încercau să explice nașterea ideii de Dumnezeu în omenire din noțiunea de spirit și vorbeau de o prioritate a credinței în spiritele naturii sau ale strămoșilor, sunt depășite. („Priorité de la notion d'esprit, disjonction primitive de la religion et de l'étiologie, monothéisme issu du culte des esprits de la nature ou des esprits des ancêtres, bref les thèses capitales de l'école anthropologique apparaissent en contradiction avec les faits, puisque chez ces peuples plus grossiers il n'y a pas de monothéisme, ni culte des ancêtres, ni culte des génies de la nature, ni chef unique qui pût servir de prototype au dieu souverain, et que l'All-Father, le Père de tous, comme le désignent les Australiens, rayonne d'un éclat plus pur, précisément où l'animisme était moins développé”, p. 392. Spencer e și el unul dintre susținătorii animismului primordial și ideea aceasta greșită l-a dus la o definiție a religiei care apare azi o venerabilă piesă de muzeu, ce a trebuit să aștepte pe dl Lucian Blaga pentru a fi prezentată în România ca ultima noutate).

Iar cu privire la totemism, pe care singur Durkheim l-a socotit religia primordială, autorul citat conchide, după o lungă expunere a cercetărilor și opiniilor mai recente și în special după ce amintește teza celui mai mare cercetător, W. Schmid, conform căreia totemismul apare într-un „cerc cultural” posterior cercului unde se distinge ca autohton cultul „marilor zei”:

„Indiferent dacă această teză este admisă sau contestată, fapt e că totemismul, neapărând nici ca *universal*, nici ca *uniform*, nici ca esențial religios, nici ca primitiv, a pierdut deosebit de mult din importanța sa” (op. c. p. 407).

Desigur cele mai multe din popoarele primitive reprezentând trepte decăzute ale omenirii dela starea primordială, credința în Părintele tuturor nu se mai înfățișează în puritate și limpezime, ci întunecată și amestecată sau chiar covârșită de credințe animiste, fetișiste și totemiste. Primitivii spun că Părintele cel mare s'a supărat pe oameni și s'a retras, lăsând lumea pe mâna unor spirite și forțe inferioare, pe cari ei încearcă să le îmblânzească, silindu-se sau câștigă prin practici magice. Astfel aceste practici și credințe nu sunt și nu se pot explica altfel, decât ca pornite dintr-o credință superioară în Dumnezeu. Pe de altă parte chiar practicile magiei, prin cari spiritele sau forțele tainice sunt îmblânzite sau silite să lucreze în favoarea omului, arată, în chip tulbure, ideea primitivilor despre anumite trăsături ale lor deosebite de caracterele naturii care se desfășoară automat, uniform și general, indiferent că e vorba de omul cutare sau cutare, care a săvârșit practicile cerute sau nu.

În celelalte religii prezența credinței în zei „personal” e în afară de orice dubiu.

Oarecari nedumeriri s'au ivit numai pe marginea anumitor faze ale religiozității hinduse, inclusiv budismul și ale celei chineze. Tocmai aceste faze și manifestări excepționale sub raportul religios din spiritualitatea hindusă și chineză le-a luat dl Lucian Blaga ca punct de plecare pentru construirea teoriei Dsale despre religie.

I s'a părut că ele pot constitui un temei al tezei Dsale că religia nu e numai decât credința în caracterul oarecum personal al ultimelor realități.

În parte am văzut în articolul precedent că brahmanismul și upanișadele la cari se provoacă Dsa sunt mai mult curente de filosofie religioasă decât religie propriu zis. Iar Nirvana budistă nu a fost interpretată decât aproape numai de romantismul adolescenților ca un gol absolut.

Chiar dl Lucian Blaga recunoaște că în perioada religioasă cea mai veche din câte ne sunt cunoscute, în acea a Rîgwedelor, atenția principală o acordau Inzii zeilor. Ba chiar există un zeu suprem, ca în toate religiile, care la Inzi se numea Indra, prin ceea ce se vedește aceeași origine sau tendință monoteistă ce se surprinde în orice religiozitate. Dl Lucian Blaga declară că nu-l interesează „zeițiile principale”, nici „Indra, regele zeilor”, ci „o zeitate secundară, dar foarte ciudată și deosebit de simptomatică pentru religiozitatea indică ce poartă numele Brahmanaspati”, care e un fel de ajutor preoteșc de rang divin pe lângă Indra, „o zeitate-preot”, ca suprem administrator al puterii magice (Religie și Spirit, pg. 14).

De ce acordă dl Lucian Blaga acestei zeități secundare atențiunea principală? Întâi pentru a arăta, la lumina acestei zeități care reprezintă puterea magică a omului-preot asupra zeilor, că religia nu înseamnă numai decât un raport de dependență față de zei, ci și un raport invers. Prin forța magică de care dispune preotul, el poate înfrânge rezistența zeilor. Prin urmare nu zeii sunt realitatea supremă, ci o putere difuză răspândită peste tot, pe care o știe mânu cu deosebire preotul.

Mai târziu în perioada brahmanismului puterea preotească, brahman, devine principiul suprem al tuturor și Inzii și-l închipuesc tot ca pe ceva impersonal, difuz.

Astfel dl Lucian Blaga va trage concluzia că pentru stilul hindus „adevărul metafizic indică o semnificație de unitate difuză, ce întrece orice formă particulară” (pg. 20).

Dl Lucian Blaga e purtat de o tendință de generalizare, care nu e potrivită când trebuie să se asculte glasul realității.

Cum a recunoscut chiar Dsa, la începutul istoriei lor cunoscute Inzii au alți zei mari, iar deasupra tuturor pe Indra. De ce să-i acordăm chiar în acel timp lui Brahmanaspati atențiunea principală? El e un zeu secundar. Iar întrucât el reprezintă puterea preotească, puterea magică, de înduplecare a zeilor, prin rolul subordonat al acestui zeu se evidențiază că și această putere la început e subordonată zeilor. Numai dacă vreau ascultă zeii de rugăciunile și practicile preoților. Indologul Dr. Sten Konow, care tratează în monumentală operă a lui Chantepie de la Saussaye, *Lehrbuch der Religions-Geschichte* (ed. 4, Tübingen, 1925), religia hindusă, scrie: „In vechile jertfe zeii erau încă în stare să-și impună voința lor. Ei puteau fi aduși de bună voie în dispoziție favorabilă, dar nu erau înălțuiți de o lege. Cu deosebire Indra era și a rămas totdeauna svaraj, Autocratul și putea să-și desvolte puterea după voia proprie”. (Bei dem alten Opfer waren die Götter noch immer imstande, ihren Willen durchsetzen. Sie konnten gnädig gestimmt werden, waren aber nicht einfach durch das Gesetz gebunden. Namentlich Indra war und blieb immer svaraj, Selbstherrscher, und konnte seine ungestüme Kraft nach eigenem Dünken entfalten” vol. II pg. 57).

Două lucruri reies din acest fapt: întâi că zeii aveau și la Inzi trăsături personale și al doilea că acesta este un caracter mai vechiu al religiei hinduse, decât cel al „mentalității difuze”, prin urmare mai caracteristic.

Există însă și în vremea aceea mai veche, deodată cu credința în zei, ideea unor forțe tainice ascunse în toată natura. Dar această idee nu era numai la Inzi, ci la toate popoarele în istoria lor străveche (op. c. p. 17). La toate popoarele viața religioasă cuprinde ambele aspecte. Dar se observă că pe măsură ce trece timpul se produce o anumită estompere a conștiinței despre zeii personali și crește teama de forțele difuze din natura. Etnologii

consideră această evoluție, o degenerare, întrucât au observat că există anumite triburi dovedite a se fi păstrat în forme de viață mai originare, la cari nu se observă orgia de credințe și practici magice și superstițioase, ci o credință simplă, înaltă, morală, într'un Părinte al tuturor, bun, iubitor, răsplătitor nu al practicelor magice, ci al faptelor bune și pedepsitor al celor rele. (Lucrul acesta l-a stabilit cel mai mare etnolog al vremii noastre, Wilhelm Schmidt, în monumentală operă „Ursprung der Gottesidee”, în 6 volume).

La înzi încă s'a produs o desvoltare în sensul exaltării puterilor tainice difuze, cari la început erau privite numai ca o manifestare a puterii zeilor, sau a unor demoni. Dar la înzi desvoltarea în acest sens s'a produs pe de o parte prin speculațiunile filosofice laice, pe de alta, în opoziție cu acelea, prin speculațiunile preoților brahmani, cari voiau să arate de ce mari puteri dispun ei și prin urmare ce rost însemnat au. Prin aceste speculațiuni interesate s'a ajuns să se vadă în jertfa ce-o aduceau brahmanii, cea mai mare putere din lume, chiar să se identifice oarecum cu temelul lumii. Dar aceasta a rămas mai mult Opfer- sau Priesterspekulation, cum se exprimă toți indologii cu renume (vezi Sten Konow, op. c. p. 54 urm.; A. Jeremias, op. c. 147—149 îi spune Opfermystik, provocată de priesterlichen Erklärungen zum Opferritus, pentru a apăra puterea preoțească de filosofia laică a upanișadelor).

Religiozitatea poporului, adică religia propriu zis, a rămas în tot timpul dominată de zei. Ba, în opoziție cu speculațiunile preoțești cari identificau jertfa cu potența lumii, poporul identifica și jertfa și această potență universală cu un zeu de caracter personal, Vișnu. (Iată ce spune Dr. Sten Konow: „Die Vorstellung vom ewigen Weltgesetz, von *rita*, aber lebte weiter, und sie wurde in der Brahmanazeit in der Erhebung des Opfers zur Weltpotenz lebendig. Und gleichzeitig können wir aus vielen Andeutungen den Schluss ziehen, dass der Glaube an grosse, mächtige Götter im Volke noch lebendig war... Dass Vishnu in der Brahmanazeit ein grosser Gott geworden war, geht daraus hervor, dass das Opfer mit ihm identifiziert wird. Das Opfer ist Vishnu, heisst es an vielen Stellen, d. h. die allmächtige Weltpotenz ist mit dem Gotte identisch, den viele als den höchsten, den einzigen ve-

rehrten... Jedenfalls ist es sicher, dass die Vorstellung von einem Gotte, der für verschiedene Zwecke verschiedene Gestalten annimmt, in Indien später speziell mit Vishnu verbunden wird“ p. 62—63).

Astfel tendințelor panteizante ale filosofiei laice a upanișadelor și a brahmanilor, poporul le opune permanent zeitatea cu trăsături personale. Forței universale de caracter panteizant, religia propriu zis care trăiește în popor îi dă caractere de voință și de autocratism monoteist personal.

Di Lucian Blaga își mai sprijine teza religiei fără credință și fără ființe cu trăsături personale prin budism. Budha, spune Dsa, a fixat ca suprem țel al omului scufundarea în Nirvana, în golul absolut.

Despre dificultățile ce le prezintă înțelesul termenului Nirvana am amintit înainte. Dar indiferent de doctrina lui Budha, fapt e că religia budistă e o religie cu țel ca oricare alta, o religie a vieții și nu a morții, cum o voia poate speculația individuală a lui Budha. (Iată ce spune tot Sten Konow ca să nu mai cităm alte somități indologice: „Aber seine Religion hat sich auch im Laufe der Jahrtausende vielfach geändert, und der Buddhismus als Weltreligion ist nicht mehr eine Lehre mönchischer Zucht und Disziplin, sondern eine Heilslehre für das ganze Volk, die zum Herz spricht und warme Gefühle der innigsten Religiosität wachruft“ op. c. p. 104. Sau: „In der neuen Schule war das Verhältnis ein anderes geworden. Die volkstümliche Vorstellung von übermächtigen Wesen, die tatkräftig eingreifen und die Menschen vom Unglück und Leiden retten konnten, und die deshalb auch für die fromme Hingebung der Menschen einen Anspruch hatten, wurde auch für den eigentlichen Buddhismus bestimmend“ p. 127). „Intuiția religioasă a evitat în budism consecințele ateiste. Budha însuși devine revelația divinității“. „In budism e considerată erezie ideea că Nirvana ar însemna nimicire“ (A. Jeremias, op. c. p. 162).

În sfârșit să spunem câteva cuvinte și despre religia chineză, pe care dl Lucian Blaga o identifică cu un panteism, tot cu intenția de-a șterge din religie credința și ființele divine cu trăsături personale. Ca și la înzi și la alte popoare vechi, nu se poate reduce nici ideea chineză despre puterile supranaturale la un panteism, precum de altfel

nici la o viziune net personalistă. Este o idee ce stă la intersecția panteismului și personalismului. Prin ideea că ființa supremă e peste tot și lucrează în toate, omul străvechiu menținea credința în vastitatea și atotputernicia ei. Dar nu e mai puțin adevărat că atribuia acestei sau acestor ființe, o voință, o capacitate de arbitrar, de interes acordat după voia proprie, ridicându-le peste automatismul simplu al legilor naturale și făcându-le capabile de-a intra cu omul în raporturi deosebite.

Di Lucian Blaga n'a văzut, pentru că n'a voit să vadă, decât polul panteizant al ființelor divine, nu și pe cel personalist.

Dar iată cum se exprimă specialiștii istoriei religioase despre religia poporului chinez: „Cea mai veche învățătură religioasă în textele chineze este un panteism al naturii de tendință teistă, ba într'un anumit sens chiar monoteistă. Ideea revelației este și aici prezentă în mod latent... Divinitatea, care e concepută personal ca Creatoare și Cărmuitoare a lumii, este, după vechea învățătură chit neză, puterea morală supremă din care își iau existența toate ființele și care conduce destinul lumii și al oamenilor și păzește ordinea lumii... Divinitatea se revelează prin oracole și visuri... Concepția mecanicistă este evitată prin prezența ideii morale și prin admiterea unei responsabilități individuale“ (A. Jeremias, op. c. pg. 179, cf. și Nathan Söderblom, după H. Pinard de la Boullaye, op. c. I, pg. 396). În subordinea acestui zeu stăteau un șir întreg de zei mai mici în legătură cu diferite părți ale naturii.

Reformele lui Konfucius și a lui Laotse n'au schimbat esențial fondul religiei chineze, cum remarcă toți cunoscătorii (vezi Dr. O. Franke, in Lehrbuch der Religionsgeschichte, ed. 4 a cărții lui Chantepie de la Saussaye, vol. I, pg. 194).

Cu aceasta am expus pe scurt un al doilea element din definiția religiei, neglijat de dl Lucian Blaga și anume: trăsătura personalistă a ultimelor coordonate ale existenței.

Implicate în aceste două prime elemente se mai cuprind însă câteva pe cari e bine să le expunem și explicit, înainte de-a lua în cercetare problema adevărului religiei și a creștinismului.

D. STĂNILOAE

Datorii pastorale ale preotului în timp de război

„Tuturor toate m'am făcut, ca măcar pe unii să-i mântuiesc“. I Cor. 9—22.

Iubite frate,

Ai toată dreptatea: „Războiul a mărit greutățile vieții, a sporit durerile, a micșorat bucuriile, a înmulțit lipsurile, a intensificat criza și a adus încă multe necazuri asupra sbuciumatei noastre existențe“, — dar alături de toate acestea războiul a sporit la infinit și datoriile noastre de ordin duhovnicesc și pastoral în parohie.

Preotul este dator să se apropie acum, mai mult decât oricând, cu toată inima sa și cu sinceră compătimire de îndoliata inimă a parohiei, să se apropie de sufletul celor ce și-au pierdut pe front copilul lor drag, bucuria vieții, toată și întreaga nădejde a nevoiaselor lor bătrânețe, pentru că să-i mângâie, să-i sprijine și să-i întărească sufletește în mijlocul nenorocirii, care i-a copleșit.

Preotul e dator apoi să îmbărbăteze continuu și să îndrume mereu spre zările cerești sufletele cernite ale atâtor văduve din parohie. Credința în Dumnezeu și nădejdea în ajutorul său, trebuesc mereu înprospătate și întărite în sufletele acestor femei, atât de greu încercate de război.

Dar preotul e dator să fie și părinte adevărat, tată bun, suflet plin de cea mai curată dragoste și de tot interesul pentru buna creștere a tuturor orfanilor, a tuturor copiilor, ai căror părinți și-au jertfit viața pe altarul patriei și al dreptei credințe, cu un cuvânt e dator să se facă tuturor toate, pentru că pe toți să-i izbăvească din nevoi și să le asigure mântuirea vieții.

Și dacă n'ar mai fi nimic altceva de făcut în parohie decât îndeplinirea acestor cutremurătoare îndatoriri și lucrarea preotului ar fi destul de grea, destul de obositoare, destul de continuă și destul de vastă. Dar alături de acestea, sunt încă alte o mie și una de nevoi și îndatoriri de ordin social,

cultural, național, economic etc. pe care preotul trebuie să le satisfacă în parohia sa. Le știu pe toate, le cunosc de aproape și îmi dau foarte bine seama de toate necazurile, de toate greutățile și de toate ostenețele tale, iubite frate, și cu toate acestea în vremurile de astăzi nu pot să trec cu vederea și să nu-ți atrag atențiunea asupra unei îndatoriri, pe care ai neglijat-o cu totul până în prezent și anume: Conducerea sufletească, adică păstoria enoriașilor tăi, plecați din parohie.

Unii din ei, concentrați sau mobilizați, sunt rânduiți la diferite slujbe prin orașele din țară. Alții, sunt în afară de țară. Unii sunt chiar pe front și alții au ajuns bolnavi sau răniți prin diferite spitale.

Ești dator să cunoști că grija ta de păstor trebuie să însoțească pretutindeni pe acești oameni. Preocuparea ta de mântuirea lor sufletească nu trebuie să înceteze nici o clipă, ea trebuie să fie continuă, chiar și atunci când ei sunt plecați din parohie. Intocmai așa precum părinții trușești nu uită nici o clipă de copiii lor și nu încetează de a-i iubi și a le purta de grijă, chiar și atunci când ei se găsesc la cele mai mari depărtări de vatra părintească, tot astfel și tu, părintele lor sufletească, nu trebuie să uiți, să neglijezi pe fiii tăi duhovnicești, plecați din parohie. Iubirea ta de părinte nu trebuie să înceteze și nu trebuie să se imputineze niciodată. Ea trebuie să fie totdeauna vie și să ardă cu flacăra sfântă.

În împrejurările de astăzi, mijlocul cel mai potrivit al purtării tale de grijă al acestei conduceri pastorale, rămâne scrisoarea pentru cei plecați din parohie. Tu trebuie să fii deci prin scrisori în neîntreruptă legătură sufletească cu fiecare credincios al parohiei tale. Această, pentru motivul că în împrejurările actuale scrisoarea pe

care o primește credinciosul dela preotul său este cea mai puternică și cea mai convingătoare predică pe care i-o poate adresa acolo unde se găsește el.

Gândește-te numai că în bucurie și ce lumină aduce în sufletul omului constatarea că preotul său nu l-a uitat! Prin faptul că tu însoțești ori cât de departe cu gândurile tale, cu grija ta, cu rugăciunile tale și cu bune povești, date prin aceste epistole, pe credincioșii tăi, ei își dau acum seama, mai bine decât oricând, că tu ești cu adevărat părintele lor, că ești într'adevăr reprezentantul lui Dumnezeu și strădălnic lucrător pentru zidirea împărăției cerului. Ei văd, din scrisorile tale, că nu interese de ordin material, că nu lucruri mărunte de ordin pământesc, ci interesul cel mare, care-l porți pentru mântuirea lor sufletească, te face să le scrii. Ei simt din aceste scrisori toată dulceața dragostei tale părintești și prin această cucerești definitiv încrederea lor în persoana ta și în lucrarea sfântă pe care o desfășori cu atâta neobosită trudă pentru binele și fericirea lor.

Prin epistolele acestea, tu iubite frate, le deschizi sistematic ochii asupra tuturor ispitelor, care îi asaltează din toate părțile, asupra tuturor prapăștiilor în care vor să-i prăvălească păcatul și le dai îndemnuri și îndrumări luminoase, arătându-le cum prin credință vie, prin iubire creștină, prin nădejde curată și prin rugăciune neîntreruptă pot să biruească pe toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți și să înfrângă toate greutățile vieții.

În același timp vei face să coboare multă liniște și mulțumire în sufletul celor plecați din parohie, arătându-le grija ta de fiecare zi și ajutorul neprețuit pe care îl dai din toată inima ta părinților, soțiilor, copiilor și rudeniilor lor, cu un cuvânt tuturor credincioșilor rămași în parohie.

Încearcă, deci iubite frate, și începe cât mai neîntârziat această lucrare pastorală! Ea va fi un mijloc de sănătoasă și temeinică zidire a parohiei tale pentru prezent și viitor, un mijloc roditor de duhovnicească bucurie pentru tine și de fericire veșnică pentru mulți credincioși din parohia ta.

Al tău de tot binele voitor frate:

Pr. TEOFIL

Conferințele Profesorului I. Lupaș în Apus

În urma unei sistematice propagande de penegrare a vredniciei românești și de falsificare a trecutului celui mai vechiu popor din bazinul dunărean, lucruri atât de persistente urmărite de cei care nu ne-au putut iubi niciodată, se simțea lipsa unor lămuriri ale opiniei publice streine asupra adevărului ce privește țara și istoria noastră. Astăzi când, într'o încălecare hotărâtoare împotriva bolșevismului distrugător de suflete și de granițe, poporul nostru își împletește, alături de Marele Reich german, cununi de nemuritoare vrednicie, se simte și mai mult lipsa ca, mai ales în cuprinsul Germaniei noi, lumea să fie pe deplin informată asupra problemelor vitale din trecut și năzuințele românești. În această situație urmând invitației Rectoratului Universităților din Leipzig, Tübingen, Breslau, Viena, München, Bratislava și Berlin, dl Prof. univ. Dr. I. Lupaș a ținut în cursul lunilor Mai și Iunie în aceste centre universitare nu mai puțin de 12 conferințe istorice.

Problemele pe care Dsa le a tratat în fața exigentului public german au fost: Formarea întăului Stat român independent (Berlin, Leipzig, München, Viena), Ioan Huniade ca apărător al creștinătății (Breslau), privire sintetică asupra desvoltării poporului român până în timpul de față, (Bratislava, unde pe lângă conferința din aula Universității dl Lupaș a mai ținut încă două: una la Radio și alta în cadrele societății slovaco-române prezidate de ministrul Iuliu Stano), drumul istoric al României spre independență (Tübingen, unde a ținut chiar trei conferințe, vorbind în prima, despre fundamentele unității etnice românești, în cea de a doua despre drumul istoric al României, iar în cea de a treia, al cărei text i-a fost cerut spre publicare în Tuebinger Chronik, despre un fost student al Universității din Tübingen: Regele Ferdinand al României) și congreul din Berlin (1878) și urmările lui în istoria Românilor, (la Stuttgart, în urma invitației venite dela Deutsches Auslands Institut). În mod con-

vingător s'a accentuat ridicarea unitară a Voevodatelor românești în năzuința lor spre independență contra încălcărilor maghiare așa cum reiese din izvoarele contemporane (*Chronicon pictum vindobonense* ș. a.). Cu deosebită stăruință, s'a relevat apoi firul roșu al legăturilor de unire dintre Transilvania, Muntenia și Moldova în tot decursul istoriei, legături atât de mult ajutate prin Biserica și școală. Tot astfel s'a evidențiat temeinicia legăturilor românești cu puterea germană din a II-a jumătate a veacului al 19-lea, legături atât de firesc redate în timpul de față. S'au subliniat solidele fundamente ale unității etnice românești și anevoiosul drum istoric parcurs de neamul românesc până la îndeplinirea integrală a idealului său de unitate politică.

Faptul că aproape peste tot a fost cerut textul conferințelor spre publicare, iar în Bratislava chiar în două limbi (germană și slovacă), precum și faptul că Miniștrii președinți al Slovaciei (Dr. Tuka) și al Bavariei (Dr. Ludwig Siebert) precum și președintele Academiei vieneze Heinrich Ritter von Srbik — cel mai reputat istoric austriac de azi — au ținut să onoreze ei înșiși, alături de Rectorii Universităților și de elita orașelor respective, conferințele, rostite în cea mai naturală limbă germană, dovedesc pe deplin reușita acestui ciclu de conferințe istorice, care cu drept cuvânt sunt a se socoti o mare operă românească.

T. BODOGAE

Program de muncă

Asociațiunea culturală „Astra” din Sibiu [se adresează, cu circulara sa din 16 Iunie 1942, Nr. 1870, către președinții tuturor despărțămintelor sale invitându-i să binevoiască a convoca neîntârziat comitetele spre a discuta și preciza programul de muncă pentru anul curent (vara, toamna, iarna și primăvara viitoare).

Comitetele despărțămintelor primesc următoarele îndatoriri:

1. Veți lua măsuri ca fiecare cerc cultural să albească o Carte a Eroilor din Răsboiul Reîntregirii, în care vor fi consemnați toți cei care și-au dat viața pentru restabilirea onoarei Neamului și restituirea trupului sfânticat al Țării, în hotarele lui firești. Se va lipi în această Carte o fotografie a fiecărui erou, i se va face apoi o scurtă biografie, amintindu-se mai ales faptele de pe câmpul de onoare.

2. Veți lua dela Comitetul Județean al Consiliului de Patronaj informații privitoare la numărul și situația invalizilor din județ care ar putea fi ajutați sau reeducați cu mijloacele și metodele încercate de noi.

3. Cu prilejul adunărilor generale, sau al unor festivități, anume organizate în acest scop, veți organiza expoziții de copii, premind mamele cu copiii cei mai curați și mai sănătoși.

4. Veți acorda premii sau mențiuni familiilor cu copiii cei mai numeroși și bine îngrijiiți din comună.

5. Veți premia de asemenea, sau veți menționa, gospodăriile cele mai harnice și mai bine întreținute.

6. Fiecare despărțământ trebuie să organizeze, în toamna sau iarna viitoare, una sau mai multe școli țărănești pentru bărbai sau femei.

7. Veți studia posibilitatea inițierii, după modelul școlilor noastre țărănești, de cursuri speciale, adaptate nevoilor locale.

8. Veți da o atențiune specială imbrățișării meseriilor, fie prin indemnul pe care îl veți da în descinderile d-voastră la sate, fie prin organizarea de cursuri speciale pentru perfecționare.

Vă rugăm să — spune circulară studiată posibilitatea aplicării acestui program pe terenul despărțământului d-voastră și să ne trimiteți până la 15 Iulie a. c. sugestiile d-voastră împreună cu un proiect de buget, specificând la fiecare din punctele amintite mai sus, mijloacele de care dispuneți, precum și ajutoarele pe care ați avea nevoie să vi le punem la dispoziție, din subvenția binevoitoare a Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale.

Invățământul religios în școala primară

— Insemnări practice —

În momentul când pornim o scurtă privire asupra problemei învățământului religios din școala noastră primară, grăbim să aducem și sublinierea necesară — din punctul nostru de vedere — că nu intenționăm o expunere pretențioasă și nici răzimată pe oarecare tratate științifice. Se înțelege deci că nu vom prezenta un studiu de bibliotecă. De altfel chiar și subtitlul așezat în fruntea acestor rânduri marchează linia noastră probabilă de conduită scriitoricească. Și apoi, fără îndoială, aparatul riguros științific le este propriu tratatelor ample iar nu unei expunerii ca aceasta de față, care va înfățișa un mănunchiu de constatări isvorâte din proaspătă experiență dascălească.

Ni se pare chiar că ar fi aici tocmai momentul cel mai potrivit să facem, drept complectare la cele de mai sus, o remarcă interesantă și anume: avem o seamă de tratate și de lucrări pedagogice asupra învățământului religios în general și a celui din școala primară în special. Acestea ne familiarizează din destul cu principiile de bază care ar trebui să ne conducă în activitatea noastră catehetică. Cu toate acestea însă suntem obligați să constatăm, că latura noastră învățătoare nu se simte îndrumată în cecece privește tocmai elementul practic. Și aceasta din motivul că asemenea lucrări — merituoase fără îndoială — înfățișează mai degrabă o muncă de cercetători și celtitori rutinați, de doctrinari adesea străini de viața reală a școlii noastre primare. Iar noi am uitat — probabil — că nu tot ceea ce așează mintea prin cărți — mai ales străine — este de natură să oglindească situația reală a învățământului religios din școala românească de toate gradele și categoriile. Este posibil chiar, că învățământul nostru religios să fi avut de suferit tocmai din pricina prea multor încercări pur teoretice, prea deselor pretențiuni de savant-lăc ale semenilor noștri dornici să se lanseze în lumea școlară exclusiv prin alcătuirea unor tratate de pedagogie românească.

Iată atâtea motive cari ne-au impus drumul de urmat în expunerea de față.

Mai întâi socotim că ar fi tocmai vremea să înțelegem rostul cel mai apropiat al învățământului religios din școala primară. Acesta nu poate și nici nu trebuie să aibă ceva comun cu oarecare prelegeri înalte și migăloase. Căci el nu urmărește să dea societății niște creștini purtători de ochelari... științificește văzători și scrutători în tainele acestei lumi, ci trebuie să ducă în sufletul și în mintea copiilor doar cuvântul cel neschimbat al lui Dumnezeu și anume așa cum ne-a fost el predat prin sfinții scriitori și prin Mântuitorul Iisus Hristos, cum ne-a fost păstrat din veac în veac de către aleșii Domnului. Ei urmează să așeze, în masa cea mare a ereștinilor noștri din toate ramurile și clasele sociale, învățătura dreaptă și netrecătoare a Bisericii. Nu poate fi vorba să facem din copii niște mici exegeți și nici oarecare cunosători ai tuturor amănuntelor legate de Sfânta Scriptură. Căci asemenea intențiuni pot fi un rod al tendințelor intelectualismului sec, dar nu duc și nu nasc o viață creștină. Nu pentru a ști mult, ci pentru a-i învăța pe copii ce înseamnă trăirea învățăturilor sfinte, se cade să ne străduim în orele noastre de catehizare. După ce vor fi fost treziți la o asemenea viață, copiii vor căuta singuri să afle cât mai multe din cuvintele Scriurii. Și indemnul acesta va crește în intensitate cu fiecare an al vieții lor. Este dela sine înțeles, că tocmai spre aceasta se cade să și simțim. Doar nu este greu să pricepem, că școala primară este menită să constituie o fereastră deschisă spre școala cea adevărată

Probleme catehetice

a vieții de mai târziu. Din școala primară, copiii unui neam trebuie să salte cu pre-dispoziția sufletescă în a cărei virtute să se simtă îndemnați spre o continuă dăltuire a ființei lor integrale. Ținta aceasta nu poate fi în nici un caz străină învățământului religios.

Cu scopul de a întregi considerațiunile de mai sus, nu strică să adăugăm constatarea, nici într'un caz îmbucurătoare, că școlaritatea reală a copiilor noștri se întinde abia până la patru clase primare. Dacă am dobândi odată intuiția clară a acestei situații, am putea beneficia și de oarecare concluzii limpezi. Dar ne legănăm în situații exacte numai pe plan teoretic și ne creiem astfel nenumărate desavantajii de ordin moral. În învățământul supraprimar, frecvența este mai puțin regulată și aceasta din motivul că mulți copii sunt aplicați la diferite ocupațiuni casnice, unii chiar la munci agricole mai ușoare. În împrejurările de față, situația aceasta este desigur supusă unei adânciri explicabile.

Iată atâtea elemente care ne obligă să fim cu atenția tot mai încordată asupra învățământului religios. Experiența, mai întâi, și apoi alte considerațiuni, trebuie să ne arate cât se învețe mai ales în primele patru clase primare, știind că aceste cunoștințe vor alcătui fondul sufletesc, pe care viitorii noștri credincioși vor avea să clădească o viață întreagă. Temeiul așezat în școală poate fi rezumat în următoarele puncte:

1. Dumnezeu, Făcătorul a toate, este Tatăl nostru. El este închinat în trei fețe.
2. Domnul nostru Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu. El s'a întrupat, ne-a învățat, s'a jertfit și ne-a mântuit, din dragostea Sa pentru noi toți.
3. Biserica este împărăția lui Dumnezeu în lumea noastră și numai prin ea putem dobândi harul mântuitor.
4. Simbolul credinței.
5. Sfințele Taine și foloasele lor.
6. Modele de viață creștină trăită în chip real. (Sfinți, martiri, etc.).

Iată o înșirare limpede și de tot scurtă, dar din care putem storce materialul religios despre care pomeneam ceva mai înainte.

Dar cade-se a remarca în chip deosebit, că materialul religios din școala primară nu va germina viața creștină în cazul când se va adresa exclusiv minții elevilor. Latura afectivă are un cuvânt apăsător în viața omului în general și cu atât mai mult în aceea a copilului. De aceea, esențialul stă în a prezenta pe Mântuitorul Hristos, spre exemplu, mai degrabă sub chipul Samaritanului milostiv, decât sub unghiu dogmatic. El să fie pentru copii, învățătorul, Vindecătorul, Făcătorul de minuni, Prietenul celor mici, bun și necăjit, Modelul jertfelniciei întregi și neprecupețite, chipul robului, „Cel care tuturor toate s'a făcut”. El s'a făcut așa, dar și rămâne mereu asemenea și ni se dă nouă în toată viața noastră, prin Biserica Sa, prin Sfințele Taine.

Pe un asemenea fond religios, elevii vor clădi apoi mereu, dar nu din obligație școlară, ci călăuziți pururea de dragostea pentru învățătorul tuturor.

Nu este însă de prisos să accentuăm aici, că materialul religios și biblic, necesar elevilor din școala primară, va trebui să fie precizat cândva într-o programă analitică bine chibzuită.

Nu va fi nicicând fără de folos, să se afirme răspicat, că programa analitică are o deosebită însemnătate pentru învățământul de orice fel și cu atât mai mult pentru învățământul religios. Programa analitică vădește cadrul preocupărilor școlare și trage linie de direcție spre o țință mai dinainte stabilită. Ea caracterizează și men-

talitatea pe care o generează sau alta o răsrânce asupra învățământului din școala neamului. Când e alcătuită în chip îngust și superficial, ea verifică o concepție de aceeași întindere și o apreciere deadreptul turtită. O asemenea programă analitică situează o ramură a învățământului pe plan periferic și intenționează chiar zăpăcirea școlărimii. La asemenea țință se ajunge mai ales prin aceea, că o programă analitică oarecare nu gravitează, prin conținutul ei, spre un punct central și esențial, ci stabilește doar crâmpiele dispartate, lecții fără legătură internă și fără continuitate.

În ultimele două decenii, dascălimea noastră de toate gradele a experimentat — pe risc propriu și pe spatele tineretului de toate vârstele — situații ca acelea de mai sus. Dar experiența a lovit mai ales în învățământul religios din școala primară. Aici, s'au alcătuit și s'au impus, la rând, mai multe programe analitice. Una din ele — spre exemplu — prevedea doar câteva lecții de religie, ca în schimb să arate că preotul este obligat să propună despre „Datoriile omului și ale cetățeanului”, ca și când învățământul cu adevărat religios n'ar urmări creșterea unor oameni întregi și buni cetățeni. Din fericire, cateheții n'au prea luat în serios o asemenea programă, ci s'au orientat după criterii mult mai apropiate învățământului religios din școala primară.

Sfântul Sinod a alcătuit deasemenea o programă analitică pentru învățământul religios din școala primară. Dar ea nu s'a putut vedea generalizată, tocmai pentru motivul că organele școlare chemate nu au dispus să se lucreze manuale în conformitate cu vederile celui mai înalt for duhovnicesc.

Astăzi, nu avem o programă analitică unitară și statornică, pentru învățământul religios din școala primară, a neamului întreg. Eparhiile se sârguesc, în mod izolat și deci cu energii resfirate, să asigure bunul mers al învățământului religios. Strădania lor este vrednică de laudă, mai ales că a stărnit ei inițiativa destul de viguroase. Dar situația actuală nu este spre folosul Bisericii învățătoare și, prin urmare, ea va trebui să se clarifice.

Biserica este în drept și are datoria să alcătuiască o programă analitică a învățământului religios din școala primară, după ale sale interese superioare. Ea are la dispoziție o tradiție îndelungată și sănătoasă, în această direcție. Tot numai ea este în situația să selecționeze materialul religios în așa fel, încât Hristos să stea în centrul vieții școlare și pe El să se razime toată creșterea religioasă a generațiilor ce vin. Numai în acest caz poate fi apoi angajată și răspunderea Bisericii pentru atmosfera religioasă în care li va fi dat viitorimii să trăiască.

Aici se încorpiază, în chip natural, și problema alcătuirii unor cât mai bune manuale de religie. Dar aceasta, fiind și ea foarte însemnată, o vom încadra într'un alt articol.

D. Călugăr

Conferințe preoțești. Cercul preoțesc *Vorumloc*, din protopopiatul Mediaș, a ținut conferință în 14 Iunie 1942 în frunța parohie *Vorumloc*, participând preoții Nicolae Balaban din Ighisul Nou, Amos Basarab din Agârbici, Zaharie Rucărean din Axente-Sever, Aurel Fleșaru din Șoala și Ieronim Morariu din loc, președintele Cercului.

Sfânta Liturghie în sobor și predica părintelui A. Basarab au înviorat sufletul credincioșilor adunați în mare număr la sf. slujbă.

La vecernie a participat și P. C. Părinte protopop Ion Crăciun rugându-se împreună cu preoții C. Sale pentru izbânda armatelor noastre și pentru trebuințele credincioșilor.

Conferința „Puterea rugăciunii și respectarea repausului Duminical” rostită de preotul Z. Rucărean, a pătruns adânc, trezind dorul de a se ruga în sufletul celor ce-l ascultau.

Ca o încoronare a clipelor mărețe trăite de toți în sfânta biserică, a fost vorbirea P. C. Sale I. Crăciun, arătând da-

torie creștinilor de a nu întârzia dela nici o jertfă pentru ostași ce luptă contra celor fără Dumnezeu, și pentru țara noastră ce se află în drum de a-și croi o soartă mai bună și dreaptă pentru viitor.

De pe fața credincioșilor înlăcrimați se putea ceti hotărârea de-a nu da un pas înapoi dela orice jertfă pentru cele ce stau în ploaia de plumb, pentru apărarea căminului și a ogorului părintesc.

A mulțumit călduros părintele I. Morariu pentru clipele mărețe trăite și pentru răvna P. C. Protopop care a binevoit a fi în mijlocul nostru.

P. Z. R.

Apel

către tinerele fete

Este datoria fiecărei românce să nu stea nepăsătoare în fața îndemnului dat de Conducătorul Statului și apelului dnei Mareșal Antonescu, pentru unirea tuturor femeilor și colaborarea forțelor vitale, cu scopul de a reduce suferințele mării mase a populației care se sbate în nevoi.

Instituția Surorilor de ocrotire, înființată la Cluj în anul 1919, la Iași în anul 1929, la București mai recent, a luat nou avânt anul acesta.

Scopul urmărit de Ministerul Sănătății, prin Instituțiile de Surori de ocrotire, este să formeze personal bine pregătit pentru a face educația igienică în mediul rural.

Inscrierile se fac pentru Institutul Surorilor de ocrotire Cluj—Arad, str. Iosif Vulcan 12.

Informații prospecte se pot primi dela Inspectoratul General Sanitar Sibiu.

Cererea, timbrată, va fi însoțită de: Actul de naștere dela ofițerul stării civile [Vârsta între 18—30 ani]; Certificat școlar, [absolvent de liceu, bachelareat, școală normală, școală de menaj gr. II] ș. a.

Cursurile durează 3 ani. Toate elevete sunt bursiere. Toate sunt internate, locuiesc în cămine foarte bine amenajate.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Iulie 1942

1. În fiecare zi dimineața la ora 6^{1/2}, Utenie și în continuare Sfânta Liturghie. Seara la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „Acatistul Maicii Domnului”.
2. În Duminică și Sărbători dimineața la ora 8^{1/2}, Utenia, iar la ora 9^{1/2}, Sfânta Liturghie. La liturghie cântă „Corul catedralei”, sub conducerea profesorului Gheorghe Șoima.
3. Duminică 5 Iulie 1942 servesc: Prot. Ieronim Grovu cons. mitr., Prof. Aurel Nanu și Prot. M. Neagu, diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. Predică: Prot. prot. Aurel Nanu. La Oastea Domnului după masă la ora 4 predică: Prot. Mihail Neagu.
4. Duminică în 12 Iulie 1942 servesc: Cons. stavrofor Emilian Cioran, prot. Mih. Neagu și cons. Dr. Spiridon Căndea; diaconii: Ioan Circov și Dr. Nicolae Balca, Predică: prot. cons. Dr. Spiridon Căndea. După masă la ora 4 la Oastea Domnului predică Păr. Nicolae Vonica.
5. Duminică în 19 Iulie 1942 servesc: Prot. Mih. Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă și Pr. Nicodim Belea; diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. Predică: Prof. Dr. Nicolae Terchilă. La Oastea Domnului, după masă la ora 4, predică: Pr. Ion Muntean.
6. Luni în 20 Iulie 1942, „sf. Prooroc Ilie”, servesc: Prot. Mih. Neagu, Preot Ioan Nicoară și prof. Dr. Liviu Stan; diaconii: Ioan Circov și Dr. Nicolae Balca, Predică: Prof. Dr. Liviu Stan. La Oastea Domnului după masă la ora 4 predică: diaconul Simion Macarie.

7. Duminică în 26 Iulie 1942 servesc: Prot. cons. Dr. Andrei Gălea, prot. Mih. Neagu și prof. Dr. Nicolae Terchilă; diaconii: Anatolie Scurtu și Liviu Macarie. Predică: Prot. Mihail Neagu. La Oastea Domnului, după masă la ora 4, predică: Pr. Nicodim Belea.

INFORMAȚIUNI

Serviciu religios s'a ținut Luni, în toate bisericile din țară, la împlinirea unui an de lupte purtate împotriva marelui dușman dela răsărit. La slujba săvârșită în catedrala mitropolitană din Sibiu, de către un sobor de preoți, în frunte cu I. P. C. S. arhimandritul-vicar Teodor, s'au înălțat rugăciuni pentru eroii neamului, pentru birușta armatei române și a armatelor aliate, pentru Suveran și pentru Mareșalul Conducător de țară și pentru întreg poporul credincios. Cu acest prilej pâr. vicar Teodor a vorbit din fața altarului despre războiul sfânt, — ce-l duce eroica armată română alături de a Marelui Reich în contra sovietelor, — proslăvind jertfele vitejilor noștri ostași. Un public numeros și distins a asistat la solemnitate, ear în fața catedralei o companie, cu muzică și drapel, a dat onorurile. Manifestația s'a încheiat cu trecerea în revistă a trupei și cu defilarea ei.

Din comunicatul publicat de Președinția consiliului de miniștri se constată că, la împlinirea unui an de război contra bolșevismului, totalul pierderilor noastre în morți, răniți și dispersați este de: 5998 ofițeri, 2633 subofițeri, și 148.941 trupă. Din aceste pierderi, 70 la sută reprezintă răniți vindecați și buni de luptă; adăugând contingentele nouă sub arme, potențialul de luptă al armatei române este mult mai mare decât la începutul războiului. Astfel România intră în al doilea an de război cu încrederea nesdrușcinată în victorie. La încheierea unui an de lupte închinăm glorioasei noastre armate recunoștința patriei.

Abonament de primăvară. Episcopia Caransebeșului, prin P. S. Sa episcopul Veniamin, a trimis suma de două mii de lei drept abonament de primăvară pentru buna revistă de familie: *Viața ilustrată*, ce apare lunar la Cluj, cu binecuvântarea P. S. Sale episcopului Nicolae Colan.

Festivaluri de artă în Sibiu. În cursul acestei săptămâni sibienii au avut cinstea și marea bucurie de-a asculta reprezentanțele, de înaltă valoare artistică, date de *Opera de stat* dela București pe scena modestă a teatrului nostru municipal. S'au executat capodopere de război ale compozitorilor români, prezentate de artiști soliști consacrați, orhestră, dirijori, cor, balet și o neîntrecută direcție de scenă. Toate acestea ridică și mai mult prestigiul Operei române din capitala țării. Turneul ei prin Ardeal constituie un triumf artistic și național, — de care dorim să ne mai împărtășim și de aici înainte.

Manifestație culturală la sate. Duminică, 14 I. c., societatea corală „Doina Târnavelor” din Mediaș, condusă de dl Aurel Mititelu, absolvent al Seminarului din Iași, s'a deplasat în parohia Brătei, unde, cu binevoitorul concurs al parohului local, a organizat o frumoasă manifestație creștinească și românească. Înainte de ameză corul a cântat la biserică, dând răspunsurile la serviciul liturghiei. Preotul din localitate, pâr. Maier M., a rostit o frumoasă predică, arătând că sortările omului sânt zădărnice, dacă nu se cere ajutorul lui Iisus Hristos. După ameză, în sala culturală și în fața sătenilor a vorbit dl prof. N. P. Vaidomir despre: „Sensul războiului nostru dela răsărit”, insistând asupra continuării luptei până la victoria definitivă. Coruri și recitări au întregit programul serbării.

Corresp.

Căzut la datorie. Studentul Nicolae Lăpădatu din anul II al Academiei teologice „Andreiană”, cu domiciliul în comuna și parohia Oroiu, și-a dat sufletul în mâna Creatorului, când ca erou al neamului pe câmpul de luptă dela Sevastopol-Crimea. Din trista scrisoare ce ne-a adus îndurerata veste, reiese că a căzut mort în ziua de 11 Iunie a. c., înainte de amiază, pe când comanda în calitate de sublocotenent și comandant al unui pluton de mitraliere unitate ce avea să deschidă drum batalionului din care făcea parte, printre răndurile bolșevicilor. A murit lângă mitraliera lovit fiind de o schijă de brand în cap și piept, regiunea inimii. Este singurul fecior gospodar Nicolae Lăpădatu din comuna noastră.

Prin jertfa vieții lui Academia noastră teologică se face părtășie la marea luptă pe care neamul întreg o duce pentru credința creștină și dreptul lui la viață între străvechile hotare ale pă-mântului străbun.

Dumnezeu să odihnească sufletul bun a lui Nicolae Lăpădatu în lăcașurile Sale, unde cei buni ai Săi se odihnesc.

Intregire. La darea de seamă, publicată în T. Român Nr. 22 a. c., despre maslul de pace, ținut la Dârlos și Alma, adăugăm că Păr. T. Radu din Alma a predicat în mod înălțător la Dârlos, iar la Alma a mulțumit preoților participanți, în scurte cuvinte.

Pr. M. Maier

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminică în 28 Iunie 1942 servesc: Prot. Mih. Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă și Dr. Nic. Neagu; diaconii: Ioan Circov și Alex. Popa. Predică: prot. Mih. Neagu. La Oastea Domnului, după masă la ora 4, predică: Pr. Nic. Vonica.

Luni 29 Iunie 1942, la SS. ap. Petru și Pavel servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobet, cons. Ieronim Grovu și prot. Mih. Neagu, diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. Predică: I. P. C. Arhimandrit Scorobet.

Nr 7580

Comunicat

Aducem la cunoștința Onor. Preoților din Arhiepiscopia noastră, că Sf. Paști ale anului 1943 vor fi la 25 Aprilie.

Sibiu, la 25 Iunie

Consiliul Arhiepiscopesc

(50) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț la Mănăstirea Brâncoveanu-Sâmbăta de sus, Jud. Făgăraș se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele fiind acestea:
1. Salar dela stat.
2. Locuință și masă.
Candidații să aibă diploma de cântăreț, să fie necăsătorii sau cu gând de-a se călugări.

Cererile să fie trimise Prea Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu, iar candidații să treacă odată și pela Mănăstire.

Sf. Mănăstirea Brâncoveanu, 20 Iunie 1942.

Ierom. Arsenie Boca

Concurs

Pentru întregirea noului post bugetar de Secretar-ajutor la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu, se publică concurs.

Salarul este de 10.200 Lei lunar brut.

Cererile concursuale sunt a se înainta Prea Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu până la data de 10 Iulie 1942, însoțite de următoarele acte:

Extras de naștere, Extras de boțez, Certificat de moralitate, Certificat de studii și situația serviciului militar.

Sunt preferați candidații fără familie.

Sibiu, din ședința secției bisericești a Consiliului Arhiepiscopesc ținută la 23 Iunie 1942.

Consiliul Arhiepiscopesc

Ad. Nr. 115/1942

(42) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Măceu, din protopopiatul Hațeg, județul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat, după pregătirea candidatului.
2. Chiria, până la clădirea caselor parohiale, cade în sarcina parohiei.
3. Sesiune parohială 2 jug. fână și 1 jug. cimitir.
4. Câte 2 măsuri (à 30 litri) porumb nesfărâmat de fiecare casă, minus 40 case pentru canton și crăznic.
5. Câte una zi de lucru (clacă) de fiecare casă, minus cele 40 case rezervate personalului ajutător.
6. Venitele stolare uzitate în protopopiat.

Cererile de concurs, însoțite de autorizațiunea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, și celelalte acte prevăzute în Regulament, se vor înainta oficiului protopopesc în termenul indicat.

Candidații se vor prezenta în parohie — cu încredințarea oficiului protopopesc — într-o Duminică sau sărbătoare, pentruca să fie cunoscuți de credincioși.

Hațeg, la 7 Mai 1942.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial.

Ieronim Ciocan
protopop

Nr. 137—1942.

(48) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor din clasa III, Godinești cu filia Petrești și parohia Băgara, din protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi:
1. Salar dela stat;
2. Adău, câte 20 litri porumb sau grâu dela fiecare casă, în Godinești circa 150.—, în Băgara circa 100 case;
3. Stola uzitată în protopopiat;
4. Fânul din Cimitire;
5. În Godinești și Băgara, până la construirea unei case parohiale, parohiile se vor îngriji de locuință (una cameră, bucatărie și cămară).

Concurenții vor înainta actele în termen oficiului protopopesc din Ilia, împreună cu binecuvântarea de candidare, și cu avizul nostru se pot prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

În înțelegere cu Consiliile parohiale respective.

Ilia, la 18 Mai 1942.

Oficiul protopopesc.

Iuliu Josan
protopop

Nr. 395—1942 Prot.

(47) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Râșor, protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele acestui post sunt:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială 2^{3/4} jugăre pământ arabil, două cimitire, și dreptul la lemne de foc din compozesora, conform exploatare admise de organele silvice.
3. Câte două mierde de cucuruz nesfărâmat dela 2^{1/2} ale familiilor din parohie.
4. O zi de lucru la an dela 2^{1/2} ale familiilor din parohie.
5. Lozină în casa parohială.
6. Stola obișnuită în parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs, cu toate documentele prevăzute de lege și cu încredințarea I. P. S. Arhiepiscopului, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc ort. rom. Jiu, — Petroșani, — iar candidații se vor prezenta, cu prealabilă aprobare a subsemnatului, într-o Duminică sau sărbătoare, la biserică, pentru a sluji, cânta și predica, făcând cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Jiu—Petroșani în înțelegere cu consiliul parohial.

Petroșani, 3 Iunie 1942.

Ioan Duma
protopop